

Profesor Krystyn Matwijowski (1936–2017)

1 października 2017 r. w wieku 81 lat zmarł we Wrocławiu Krystyn Matwijowski (20.04.1936–1.10.2017) — emerytowany pracownik Instytutu Historycznego od czasu studiów związany z Uniwersytetem Wrocławskim, wybitny uczyony, historyk, ceniony nauczyciel, wychowawca młodzieży akademickiej, profesor zwyczajny Uniwersytetu Wrocławskiego. Pozostawił po sobie bogaty dorobek naukowy, liczną rzeszę uczniów, którzy pod jego kierunkiem uzyskali magisteria i doktoryzowali się.

Krystyn Jakub Matwijowski urodził się 20 kwietnia 1936 r. we Lwowie; jego ojciec Leon Stanisław Matwijowski był synem zasłużonego lwowskiego tapicera i konserwatora Leona Matwijowskiego, absolwenta Szkoły Przemysłowej, prowadzącego we Lwowie zakład tapicerski i konserwatorski (jako fachowiec istotnie przyczynił się do uratowania *Panoramy Raclawickiej* w 1944 r.). Ojciec Profesora — Leon Stanisław — był prawnikiem, w 1938 r. przygotował jednak pracę doktorską poświęconą prawu ormiańskiemu w Rzeczypospolitej. W czasie wojny, jako kapral Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich, wziął udział w walkach pod Narwikiem, gdzie poległ. Matka Profesora — Krystyna z Krzywoszyńskich — wywodziła się z rodziny o tradycjach wojskowych; podczas okupacji została dwukrotnie aresztowana; uratowała się, wstępując do Wojska Polskiego.

Krystyn Matwijowski po opuszczeniu Lwowa dzieciństwo spędził w Zakopanem, a następnie w Pszczynie, gdzie w 1954 r. zdał maturę. Z powodów rodzinnych musiał zrezygnować ze studiów w Szkole Głównej Służby Dyplomatycznej w Warszawie na Wydziale Dyplomatyczno-Konsularnym. 1 października 1956 r. został studentem studiów zaocznych, a następnie eksternistycznych historii Uniwersytetu Wrocławskiego. Jednocześnie pracował jako wychowawca w Świdnickim Zakładzie Poprawczym i urzędnik w dziale kadr WZGS „Samopomoc Chłopska”.

W 1961 r. obronił pracę magisterską poświęconą pietystom i ich działalności na Śląsku, napisaną na seminarium prof. dr. Józefa Andrzeja Gierowskiego. W grudniu tego samego roku został asystentem w Zakładzie Historii Polski i Powszechnej XVI i XVIII w., kierowanym wtedy przez prof. dr. hab. Władysława Czaplińskiego. Tu przygotował dysertację doktorską pt. *Formy rekreacji w późnofeudalnym Wrocławiu*, której promotorem był prof. Gierowski. Natomiast monografia poświęcona pierwszym trzem sejmom za panowania Jana III Sobieskiego (*Pierwsze sejmy za czasów Jana III Sobieskiego*, Wrocław 1976) stała się podstawą habilitacji.

Kilka lat później — obok historii protestantyzmu, kultury śląskiej, dziejów polskiego parlamentaryzmu — pojawił się w twórczości Profesora nowy nurt badawczy — historia Kościoła, początkowo w epoce nowożytnej, a z biegiem lat rozszerzona do XX w. Ostatnim polem badawczym stała się historia Ormian i Żydów w Rzeczypospolitej. Te

badania przybrały formę instytucjonalną w postaci zorganizowania w 1989 r. Pracowni Dziejów Kościołów i Mniejszości Narodowych w Instytucie Historycznym UW.

Bibliografia prac Profesora liczy blisko 440 pozycji, w tym 7 monografii, 65 redakcji naukowych, 192 artykuły, studia i rozdziały, 42 sprawozdania, 4 teksty źródłowe, a także liczne recenzje, wspomnienia oraz biogramy. Co warto podkreślić, wśród wydawnictw, które wyszły spod pióra Profesora, sporą grupę stanowią opracowania związane z historią regionalną, głównie monografie dolnośląskich miast.

Niezwykle ważną kategorią aktywności prof. Matwijowskiego była działalność organizacyjna na Uniwersytecie Wrocławskim. W 1975 r. po przejściu prof. Władysława Czaplńskiego na emeryturę objął kierownictwo nad Zakładem Historii Polski i Powszechnej XVI i XVIII w. W latach 1978–1981 był prodziekanem Wydziału Filozoficzno-Historycznego, w 1985 r. — dziekanem tego Wydziału. Z powodów politycznych w listopadzie 1985 r. został odwołany ze stanowiska dziekana przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W późniejszym okresie (w latach 1990–1993) był dyrektorem Instytutu Historycznego.

W trakcie swej kariery akademickiej Profesor wypromował 12 doktorów i setki magistrów. O jego pozycji w polskim świecie naukowym świadczy członkostwo w Polskiej Akademii Umiejętności, udział we władzach Polskiego Towarzystwa Historycznego (prezes oddziału, członek zarządu głównego, członek honorowy), Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i Dolnośląskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego.

Trzeba również podkreślić zaangażowanie Profesora w prace wydawnicze Śląskiego Kwartalnika Historycznego „Sobótka”, którego redakcją przez wiele lat był członkiem; działalność wydawniczą prowadzoną w ramach Dolnośląskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w założonych przez Niego „Pracach Historycznych”; czy wreszcie udział w wydawaniu „Wrocławskich Studiów Wschodnich”. Angażował się także z powodzeniem w organizację Olimpiady Historycznej na Dolnym Śląsku.

Pożegnany przez bliskich i przyjaciół został pochowany we Wrocławiu 7 października 2017 r.

Filip Wolański
Instytut Historyczny Uniwersytet Wrocławski